

Kõrgem Kunstikool Pallas
Skulptuuriosakond

Isikunäitus „Orgaanika“

Lõputöö

Maarit Mälgi

Juhendaja: Eva Krivonogova

Tartu 2020

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Kontseptsioon	5
2. Ettekujutus näitusest, areng ja tegelikkus	6
2.1.Näituse korraldamine	7
2.1.1. Kandideerimine.....	8
2.1.2. Näituse ruumid.....	8
3. Kavandamise protsess.....	9
3.1.Kritseldamine.....	10
3.1.1. Graafika	11
3.2. Materjalivalik.....	14
5. Teoste tööprotsess ja tulemus	15
5.1. Keraamilised skulptuurid.....	16
5.1.1. „Harik“.....	16
5.1.2. „Juurepess“	19
5.1.3. „Samblikupulm II”	21
5.1.4. „Ürgsamblik“	24
5.1.5. „Sarvik“	25
Kokkuvõte.....	27
Summary	28
Kasutatud kirjandus	29

Sissejuhatus

Olen valinud oma lõputööks isikunäituse teemal orgaanika. Minu tööde algläte ja impuls tuleb alati loodusest. Põhiliselt paeluvad mind looduse mustrid ja rütmid. Saan inspiratsiooni näiteks surudes nina vastu puutüve ja silmitsedes mõne sambliku keerukat ja samas lihtsat ülesehitust. Juba päris pisikesest peale olen olnud huvitatud looduse mitmekülgsusest ja ilust. Metsateel kõndides vupsab salamahti nii mõnigi käbi, samblikututt või muu taoline mu taskusse. Mida süvenenumalt ma neid uurin, seda toredamad mustrid silma hakkavad. Viimasel ajal olen oma mustrite- ja rütmide otsingutel püsima jäänud samblike- ja seenemaailma. Arvan, et selles mängib oma rolli mu eelnev haridus: loodusvarade kasutamise ja kaitse ning metsamajanduse erialadelt. Oma bakalaureuse lõputöös spetsialiseerusin puid kahjustavatele seenhaigustele. Pärast lugematuid tunde mikroskopeerides hakkasin teadlikult tähele panema mikroelu meie ümber ja selle lõputu rikkalikkus annab mulle ainet loomiseks. Toona vaatasin seeni, samblikke ja puutüvesid läbi teaduse prisma, nüüd on silmavaade muutunud, otsides pigem vorme, mida loodus aastatuhandeid lihvinud.

Peale skulptuuri tegelen ka graafikaga ja oma lõputöö raames planeerisin nendes meediumites tehtud töid koos eksponeerida. Minu jaoks on isikunäitus hea võimalus siduda oma varasem ja praegune eriala üheks tervikuks.

Lisaks temaatika valikule on ka minu tööde valmistamiseks kasutatud materjali valik seotud minevikuga. Valisin materjaliks, milles töid teostada savi. Esmakordselt puutusin saviga kokku kolmeteistkümne aastaselt, millest algas pikk ja viljakas suhe. Järgneval kuuel aastal olin saviringile rohkem pühendunud kui kohustuslikele tundidele koolis. Kodukooli lõpetades ja Tartusse suundudes jäi keraamika kolmeks aastaks unarusse, kuid savikutse oli nii tugev, et andsin sellele järele 2014 aastal, minnes rahvaülikooli keraamika kursustele, kus mu õpetaja oli Eva Krivonogova. Läbi aastate on ta jäänud mu juhendajaks ja õpetajaks, seetõttu palusin tal ka mu lõputööd juhendada.

Praegust eriala õppima tulin samuti savi pärast. Mida enam loodusteadusi õppides kaugesin savi- ja keraamikamaailmast, seda enam tahtsin seda tagasi. Seega, lõputöö materjalina tundus savi kõige orgaanilisem ja loogilisem valik.

Näitusel eksponeeritud töödeks olen inspiratsiooni saanud metsas leiduvatest pisivormidest, mida olen reprodutseerinud suurendatuna. Objektid, mida me tavapäraselt näeme väikeste ja tähelepandamatutena, on minu käe läbi ühtäkki paisunud suureks ja võimsaks, mis teeb paremini vaadeldavaks nende kordumatuse. Inspiratsiooni allikaid olen kohanud nii mikroskopeerides, kápuli metsaalust vaadeldes kui ka mererannal kivil istudes. Neist hetkist ammutatu olen vorminud savisse.

Lõputöö kirjalikus osas kirjutan lahti näituse planeerimisega seotud rasked valikud, tööde teostamisega kaasnenud närvikõdi, teoste kavandamisprotsessi ja kontseptsiooni. Praktilist osa saab näha alates mai lõpust kuni juuli keskpaigani Nooruse galerii keldrikorruse ruumides. Eriolukorra tõttu on ekspositsioon esialgselt kavandatud mõnevõrra väiksem.

Tahaksin tänada oma lõputöö valmimisel kaasa aidanud inimesi. Täna oma juhendajat Eva Krivonogovat, et Sa olid nõus mind juhendama ja arutama õhtutundidel savide ja glasuuride sobivust erinevateks töödeks ning parandama kirjavigu. Täna Maanus Mikkelit, kes aitas hädas oleval tudengil selgeks saada keraamikaahju käima paneku ning anda edasiviivaid häid nõuandeid. Aitäh Mari Hiimäe, et olid nõus mu kirjalikku osa üle lugema ja vigu parandama. Aitäh Jevgeni Zolotko, et projekti algusfaasis andsid hoogu juurde terviku komplekteerimisse. Aitäh Urmo Teekivi, et aitasid installeerida näitusesaalis. Aitäh Kristina Tamm, et vastasid paanikas oleva tudengi küsimustele nii rahulikult ka kõige suurema kriisi keskel. Täna osakonnajuhatajat Anne Rudanovskit, kes aitas korraldada eelpõletused koolis. Täna graafika õppejõudu Ardo Sägi, kes on õpetanud mulle graafika tehnilist poolt ning andnud kompositsiooni alast nõu. Ja suur tänu Tartu Kultuurkapitalile, kes toetas mu näituseprojekti. Ühtlasi tahan tänada oma kursusekaaslast ja elukaaslast, kes talusid mu halamist niivõrd hästi. Viimaseks tahan tänada oma ema, kes laenas mulle autot, et saaksin vedada oma töid.

1. Kontseptsioon

Looduse rüpes käies, tundes tuules vihma lõhna, kuulatades õõtsuvate puude käuksumist, toetades kätt vastu rõmelist tüve. Istuda kivile, lükata varbad jahedasse vette, püüda keelega kastetilka - puhata maailma üleküllavusest. Info tulv, linna säravad tuled, vilkuvad reklaamid, hommikuti magalast välja ruttavad inimesed ja õhtul uuesti tagasi. Alati kiire. Stress, aega pole, und ei tule. Hommikuti väsinum kui õhtul, kolm tassi kohvi, et käima saada. Palju ebaõnnestumisi, vähe õnnestumisi. Jälle stress. Järjekordne sigaret. Linnadžungli eskaleeruv virrvarr. Inimestel pole aega süveneda ümbritsevasse, märgata ja hoolida. Usun, et läbi märkamise saabub ka armastus ning hoolimine inimhinge.

Majanduslikku kasvu peetakse olulisemaks kui midagi muud. Raha, maine mammona, kõige õnnelikum on see, kel on surres rohkem asju. Omamisinstant, mis ei jäta suuremaid õigusi kellelegi teisele peale inimese. Jagame kogu elus ja eluta loodust omandina, hoomamata, et oleme vaid üks liik paljudest, kellel on õigus kasutada seda küllust. Inimene on looduse kroon, vähemalt nii väidetakse. Päevakajalise teemana võib sisse tuua koroonaviiruse, kuidas tibatilluke, märkamatu tegelane, põhjustab ülemaailmse majandusliku ja mentaalse kollapsi. Kuidas äkitselt kogu maailma enda omaks pidav inimene teda kardab ning amokki jookseb.

Pisiobjektide ilu esile tuues võib naiivselt loota, et seeläbi hakkab kellelegi loodus terviklikuna rohkem korda minema. Igal mutukal, seenel, molluskil või samblikul on selles suures süsteemis oma roll kanda ning kõik on olulised ühteviisi.

Kas eelistame puutumatut loodust või mugavustsoonis istudes vaadata niidetud roheala? Milline oleks maailm, kui meid ümbritseksid kaljujoonistelt tuttavad loomad?

2. Ettekujutus näitusest, areng ja tegelikkus

Kandideerides galerii pinnale, oli esialgne plaan ja näituse ettekujutus mõnevõrra teine kui aasta aega hiljem, kui näituseaeg kätte hakkas jõudma. Esialgu hirmutas see, kuivõrd tohib esialgsetest ideedest kõrvale kalduda, kuid pikapeale jõudis minuni mõistmine, et see on areng ja muutused võivad olla hea tervikliku tulemuse saavutamiseks olulised.

Näitusele minevate teoste lõplik nimekiri on olnud pidevas muutumises, alates kandideerimisest galerii pinnale. Lõpliku tervikuni jõudsin pärast galerii ruumides istumist visualiseerides ja juhendajaga galerii plaani uurides. Kujutades teekonda ja märkamist. Muutumine on protsessi osa, esialgsed ideed olid eraldiseisvalt head, kuid poleks kokku moodustanud tervikut.

Esmases plaanis mõtlesin näitusel eksponeerida kahte tüüpi töid, ühtesid konkreetse jutustava narratiiviga ning teisi rohkem abstraktseid ilma konkreetse sõnumita, mis jätab vaatajale rohkem ruumi mõtlemiseks. Konsultandi ja juhendajaga sel teemal vesteldes jõudsin järeldusele, et see ei moodustaks terviklikku pilti, vaid pigem jätaks mulje, et püüan kümnet muinasjuttu ühte pilti suruda. Tulemuseks mõnevõrra laialivalgub ja selgusetu kontseptsioon. Kõige keerulisem emotsionaalselt oli näituselt välja visata töid, mis on töötades südame külge kasvanud, ning mida meeeldi näitaks ka teistele, kuid kui tervikpilt seetõttu kannatada saab ning narratiivid jooksevad liiga laiali, võib see vaatajale segadust juurde tekitada. Läbi sellise protsessi olen õppinud näituse korraldamist, vaadates näituse tööde kogumit kui komplekti.

Lisaks sellele oli ka materjalivalik laiem. Esialgselt oli plaanis kasutada metalli, prügi, nailonit, puitu, klaasi, kipsi, keraamilist savi ja graafilisi lehti. Selline materjalide rohkus samuti võib kogu tervikpildi idee häguseks muuta. Viimases staadiumis on skulptuuride materjaliks jäänud vaid keraamiline savi, milles on ka oma osa materjalide lahtimõtestamisel enda jaoks.

2.1.Näituse korraldamine

Näituse korraldamine on pikk protsess, mis nõuab ettemõtlemist, planeerimist, terviku nägemist, pisikeste detailide meeldejätmist. Alustada tuleb sellest, et oleks piisaval hulgal ideid, mille hulgast valida. Kandideerimine galeriipindade kasutamiseks on tavaliselt pea aasta aega enne kavandatava näituse toimumist, seega nõuab kõik pikaajalist ettemõtlemist. Muutusi tuleb siiski ette, eriti kui kõik tööd pole kandideerimise ajal veel valmis.

Koostasin nimekirja, millega peab algaja näitusel esineja kokku puutuma :

- Kontseptsioon
- Materjalivalik
- Taotluste esitamine
- Eelarve ja sellest kinni pidamine
- Aja planeerimine: tähtjad on olulised ja nendest kinnipidamine veel olulisem
- Puhverajaga tuleks arvestada samuti; seekord sekkus *force majeure*
- Ruumi/ruumide planeerimine koos valgustuse, muusika ja muu sellisega õhustiku loomiseks, jättes vaatajale samuti liikumis- ja vaatlemisruumi
- Transport
- Näituse installeerimine, kinnituste paigaldamine töödele
- Näituse ürituse korraldamine
- Pressiteade, seinatekst ja reklaam
- Näituse jäädvustamine
- Näituse mahavõtmine

2.1.1. Kandideerimine

Kandideerisin 2019 aasta veebruaris galerii Nooruse näitusepinnale, esialgu küll esimese korruse ruumile ja näitus pidi olema varem, 2019 aasta detsembris. Sain positiivse vastuse, kuid nii aeg kui ka ruum muutus. Mulle pakuti keldrit ning maikuud, mõlema variandiga olin meeleldi nõus. Hiljem endamisi arutledes, mõtlesin, mis mul arus oli, et esialgu nii suurt ruumi soovisin. Kuid ka see tõdemus jõudis minuni hiljem, kui ma kureerisin osakonna näitust Nooruse galeriis.

Lisaks näitusepinnale kandideerimisest vajab näituse tegemine rahastust. Kui endal pole piisavalt finantsilisi vahendeid, siis tuleb võtta ette tee toetuse taotlemiseks. Mina taotlesin loominguliseks tegevuseks toetust Tartu Kultuurkapitalilt. Enda suureks rõõmuks ka sain.

Praeguseks võin väita, et kui võtta ette projekt, kus kõik sõltub endast ning sellega õnnestuda, annab see edaspidiseks loometegevuseks kindlasti jõudu ja indu juurde. Nii galerii pinna kui ka Kulka toetuse saamine mõjutas minu enesesse usku ning tekitas tunde, et minu looming on oluline lisaks minule endale ka laiema kunstipubliku jaoks.

2.1.2. Näituse ruumid

Näituse pinna eripäraks on liigendatus, võimaldades lugusid jutustada läbi teekonna, luues erinevatesse ruumidesse erineva õhustiku.

Ruumide vahel hajali asuvad teosed pakuvad üllatusrõõmu, sest terviklik pilt näitusest moodustub alles siis, kui kõikides ruumides on käidud ning seda ei saa omandada ühe hetkega ruumi astudes. See jätab minu meelest vaatajale rohkem süüvimis- ja mõtlemisaega.

Eraldiseisvatest ruumidest saab teha mõnevõrra mõtteliselt eraldatud oasid, luues metsalagendiku männiokastega metsarajale – vähemalt kujutlustes võib tunduda, et oled seal. Samal ajal on väljakutse erinevates ruumides paiknevad teosed siduda ühtseks tervikuks.

3. Kavandamise protsess

Kavandamise protsess kujuneb aeglaselt ja omanäoliselt välja mõnevõrra erinevalt igal kunstnikul. Mõni joonistab ääretult täpsed kavandid ja lähtub täpselt sellest, teine seevastu ei kasuta kavandamise jaoks paberit ja pliiatsit vaid teeb 3D programmide abil endale esialgse eskiisi.

Kavandamise jaoks kasutan põhiliselt paberit ja pliiatsit. Liiga täpselt ei lähe ma kavandites kunagi, pigem on raske peas mõlkuv kolmemõõtmeline objekt suruda valge paberilehe kahele dimensioonile. Tihtipeale on mu kavandid visandlikud ja võivad paista pigem sodimise kui kindlapiirilise eskiisina.

Inspiratsioon on küll tulnud loodusest, kuid tihtipeale stiliseeritud ning mitte päris liigispetsiifiliste tunnustega. Pannes pliiatsi paberile, ning sirgeldades ühe pidevjoonega samblikke on rahustav ja meditatiivne tegevus, mis tihti jääbki vaid selleks.

Osadest kavanditest siiski lõpuks kombineerin kokku mõningaid pilte, mida kasutan hiljem graafika tegemisel. Oma graafilisi lehti olen hakanud kasutama oma skulptuuride visualiseerimisel. Seega mulle tunduvad nad kuidagi omavahel seotud, võiks nimetada siis neid oma skulptuuride viimistletud kavanditeks.. Päris üks ühele pole miski, kuid sarnaseid kujutisi, mustreid ja rütme võib leida mõlemilt.

Esialgu kavandamisel kasutan kritseldamist suvalisel ajahetkel. Näiteks paljud ideed ja mõtted on sündinud justkui iseenesest loengus istudes, sirgeldades konspektide servi täis ebamääraseid ühtlase joonega samblikke. Või hoopis pooleldi magama jäädes ja haarates öökapilt pliiatsit ja paberit, et tolle hetke ajusagarate vahelt välja pressinud samblik mõne joonega paberile sirgeldada.

Töö lõplikku väljanägemist pole vaja liiga täpselt ette määrata, sest modelleerides savist asjad muutuvad ning ka materjal dikteerib mõningal määral töö kerkimist kõrgustesse.

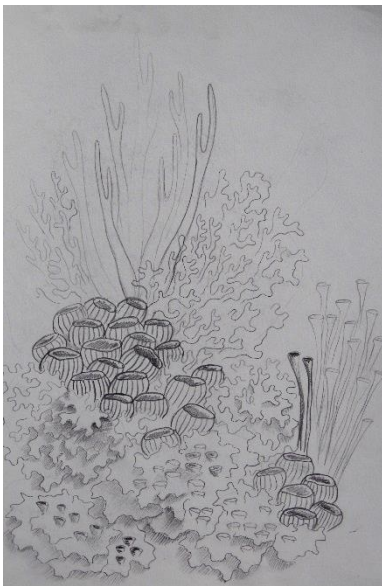
3.1.Kritseldamine

Kritseldamine on tundunud sellise natuke lapsiku olemusega sodimine, kuid sellel on ka oma plusse. Väidetavalt parandab mälu ning aitab kaasa keskendumisele. Seetõttu ei tasu tudengitel ära keelata loengu ajal sirgeldamist.¹

Lihtsustatult töötab aju kahes režiimis, kas keskendunud või hajusmõtlemise omas. Inimene võib suhteliselt sihitult unistada, meenutada või kritseldada, milles hakkab tööle hajusmõtlemine. See on kasulik ebaharilike lahenduste leidmisel. Kõige parem on neid kahte mõtlemise vormi vaheldumisi kasutada.²

Spontaanne joonistamine võib samuti psühholoogilist stressi leevendada. Kritseldused võivad peegeldada seda, mis toimub meie alateadvuses, andes ajule puhkust pidevas fookusseerimises ning hiljem aitab lahendada käesolevaid probleeme paremini.³

Nende kahe mõttemustri kasutamist teadlikult olen hakanud alles hiljaeagu tarvitama kavandamisel. Ei püüa enam püüdlikult kena pilti saada vaid lasen meeled valla ja vaatan hiljem kriitilise pilguga, mis pliatsist on paberile valgunud.

Visandid. Fotod:M.Mälgi

¹ Pillay,Srini; 2016, The „thinking“ benefits of doodling

² Arro,Grete; 2020; Teadlane selgitab: kas molutamine teeb targaks?

³ Pillay,Srini; 2016, The „thinking“ benefits of doodling

3.1.1. Graafika

Lõplikku näituse ekspositsiooni on kaasatud kaheksa graafilist tööd erinevates tehnikates: viis linoollõiget, kaks oforti ja üks litograafia tehnikas sooritatud töö.

Teosed:

- „Samblikupulm“ – linoollõige, A4, 2019
- „Üraski tants kambiumis“ – linoollõige, A4, 2019
- „Vulpes täpiensis“ – linoollõige, 10x15 cm, 2019
- „Salajane elu“ – linoollõige, 10x15 cm, 2019
- „Polyporales“ – linoollõige, 10x15 cm, 2019
- „Vaikelu“ – ofort, 15x20 cm, 2019
- „Kuukaemus“ – ofort, 20x30 cm, 2018
- „Mustavas öös on asju“ – litograafia, 45x53cm, 2019

Siiamaani minu suureks lemmikuks on osutunud ofort, mis on oma olemuselt väga filigraanne, võimaldades peeneid mustreid. Ofordi teeb eriliseks minu jaoks see, et iga tõmmis on natuke isemoodi sõltuvalt sellest, kuidas oled värvi maha nühkinud trükiplaadilt. See lisab väärtust ja üllatusmomente ning üllatused mulle meeldivad.

Graafilise lehe „Vaikelu“ taustal võib näha kõrgumas torujat samblikku, mis on sündinud läbi kritselduste, ega sarnane looduslikele liikidele, vähemalt mitte taotluslikult. Seesama torujas samblik muutus ka skulptuuriks, mille nimeks sai „Ürgsamblik“.

Linoollõige pealkirjaga „Samblikupulm“ sai aluseks samblikureljeefi tegemisel, pealkirjaga „Samblikupulm II“. Litograafias teostatud töö „Mustavas öös on asju“ tõmmiselt võib samuti mitme skulptuuri visandeid silmata.

„Vaikelu” Foto: M.Mälgi

"Samblikupulm" Foto: M.Mälgi

"Üraski tants kambiumis" // linoleum M. Mälgi 2003

"Üraski tants kambiumis" Foto: M.Mälgi

"Vulpes tåpiensis" Foto: M.Mälgi

"Salajane elu" Foto: M.Mälgi

3.2. Materjalivalik

Savi on minu elus suurt rolli mänginud 15 aastat. See on üsna arvestatav aeg, mille käigus armuda, unustada, igatseda ja taaskohtuda. Olen savi nimetanud oma esimeseks armastuseks. Tema - viitan, kui elusolendile meelega, äkki muidu solvub ja põleb ahjus lõhki - on muutliku meelega ja meediumina äärmiselt huvitav.

Esialgu massina pehme ja modelleeritav, kuivades hapram kui klaas, põletades kõva ja tugev – kuigi haprus jääb siiski teatud määral alles. Kuid see, kuidas füüsikalised omadused muutuvad, see on midagi erilist. Lisaks see, et savi tundub „päris“ materjal. Aastatuhandeid on inimene seda kasutanud, nii tarbeesemete kui ka skulptuuride jaoks. Lisaks sellele savist esemed säiluvad väga kaua, isegi kui nad purunevad, jäävad killud oma olekus meie maailma alles ning ei kahjusta kuidagi meie ümbrust.

Kõrgete ja suurte vormide jaoks valisin suure šamotisisaldusega savid, sest šamott aitab hoida kuju ning laseb ehitada kõrgemaid objekte. Kolme töö puhul kasutasin 40% - lise šamotisisaldusega valget kõrgkuumussavi, kuid põletan teda madalkuumuses, kuna kasutan madalkuumusglasuure, mille värvidevalik ja erksus on laialdasem.

Samblikereljeefi tarbeks kasutasin 20% šamotisisaldusega savi, ning osade modelleerimisel segasin sisse ka paberkiudu, mis teeb objekti tugevamaks enne põletust. Lisaks sellele on pabermassi kasutamisel teisi eeliseid: muutes objekti kergemaks pärast põletust ning katkiste kohtade parandamine on võimalik ka pärast kuivamist.

Lisaks eelnevale, kasutan ka madalkuumus pruuni savi, mis põletades jääb kergelt sädelevaks mustjaspruuniks, ning on kaunis ka ilma glasuurimata.

5. Teoste tööprotsess ja tulemus

Teoste modelleerimine algas jaanuari lõpus. Keraamiliste suuremahuliste skulptuuride puhul tuleb arvestada nii nende tegemisel kui ka kuivamisel suurt ajakulu. Teoste loomisel ei saa liiga palju korruga kõrgust lisada, kuna savi võib oma raskuse all kokku vajuda. Modelleerides iga päev jupike juurde annab aega mõtiskleda ja süveneda vormi voolavusse. Peale voolimisel esineva ajakulu nõuab nii suurte keraamiliste objektide kuivamisprotsess mitmeid nädalaid aega, et täielikult kuivaks saada.

Õpiprotsessis sain tunda suurejoonelist lootusetust, kui esimesed tööd purunesid kildudeks juba enne põletus liiga õhukeseks tehtud materjali tõttu, mis ei kannatanud toorelt ahjuplaatidele tõstmist. Kuid see seiklus andis uue võimaluse õppimiseks, põletades jupid eraldi ning enne glasuurimist kuumakindla liimiga kokku liimides. Edasised samblikud modelleerisin otse ahjuplaatidele, et poleks tarbetut liigutamist, mis võib kehvasti lõppeda. Suuremad tööd, mida modelleerisin eriolukorra ajal kodus, pidin siiski transportima eriti turvaliselt, pakkides iga tööd suurima hoolega viis tundi. Ka see on kogemus, mis kulub ilmselt lähitulevikus ära. Kui alustada kunstniku elukutset ilma ateljee pinda omamata, siis tahes tahtmata tuleb töid kodus teha, ning saada põletusteenust mujalt.

Üllatused keraamikas algavad nii kuivamisel, kui ebaühtlane või liiga kiire kuivatus võib luua mõrad kohtadesse, kuhu nad mõeldud pole. Sama on tööde põletamisel esineva närvikõdiga, igakord ahju avades hoian hinge kinni ja loodan, et kõik õnnestub. Glasuurimine on siiamaani olnud minu jaoks üsna müstiline osa keraamikas, mis on veelgi ettearvamatum kui kõik muu. Kunagi ei saa päris kindel olla, et kõik õnnestub suurepäraselt. Aga sel juhul, kui kõik õnnestub, on rõõm ja uhkus kõrvusttõstev.

5.1. Keraamilised skulptuurid

Materjalide koguste määramine osutus keerulisemaks, kui esialgu oskasin arvata. Esimese tellimusega sain kaheksakümne kilogrammi savi omanikuks, kuid pärast kahte nädalat selgus, et sellest on kaugelt liiga vähe. Järgmise korraga tellisin veel sada. Sellest jagus ja jäi ka üle. Sama on glasuuride hankimisega, täpset kogust ei oska ette määrata aga peamine, et puudu ei jää. Järgnevalt töödest lähemalt.

5.1.1. „Harik“

Harik *Ramaria* on vurrikulaadsete seltsi vurrikuliste sugukonda kuuluv seeneperekond. Perikonna teaduslik nimetus tuleneb ladinakeelsest sõnast *ramus* – haru.⁴

Foto: Maarit Mälgi

Foto: Maarit Mälgi

Sedasi jagunemine meenutas valikute tegemist elus, kasvamine vaimselt, alati kõrgustesse pürgides. Iga natukese aja tagant on meie ees valikute rohkus. Peame valiku langetama, et edasi minna. Teisalt on see sarnane põlvnemise ja levikuga.

Skulptuuri kõrgus 50 cm ja diameeter ca 55cm.

⁴ Veebiteatmik Raamaturott, (11.05.2020)

Modelleerimisjärgus „Harik“ Fotod: M.Mälgi

Kuivamisjärgus „Harik“ Foto:M.Mälgi

"Harik" Foto: M.Mälgi

Detail. Foto: M.Mälgi

5.1.2. „Juurepess“

Teoseks idee andis kunagine teadusprojekt, kus pidin tundide kaupa mikroskopeerima puidukettaid otsides juurepessu nakatumiskoldeid. Juurepessu mütseel on visuaalselt läbi mikroskoobi vaadelduna väga kena tutike. Teisalt on juurepess Eesti okaspuumetsade üks suurimaid patogeenseid seenkahjustajaid.

Ilu leidub siiski ka neis asjades, mis inimese jaoks on majanduslikud kahjulikud. Ükski kahjur ega kahjustaja ei ole omaette võttes halb. Looduses on ilma inimese sekkumiseta asjad tasakaalus. Inimene klassifitseerib asju headeks ja halbadeks.

Skulptuuri kõrgus 75 cm ja diameeter ca 55 cm. Tegemist on umbkaudu 750 kordse suurendusega looduslikust objektist.

Modelleerimisjärgus Foto:Maarit Mälgi

Kuivamisjärgus „Juurepess“ Foto: Maarit Mälgi

Detail. Foto:M.Mälgi

“Juurepess” näitusesaalis Foto: M.Mälgi

5.1.3. „Samblikupulm II”

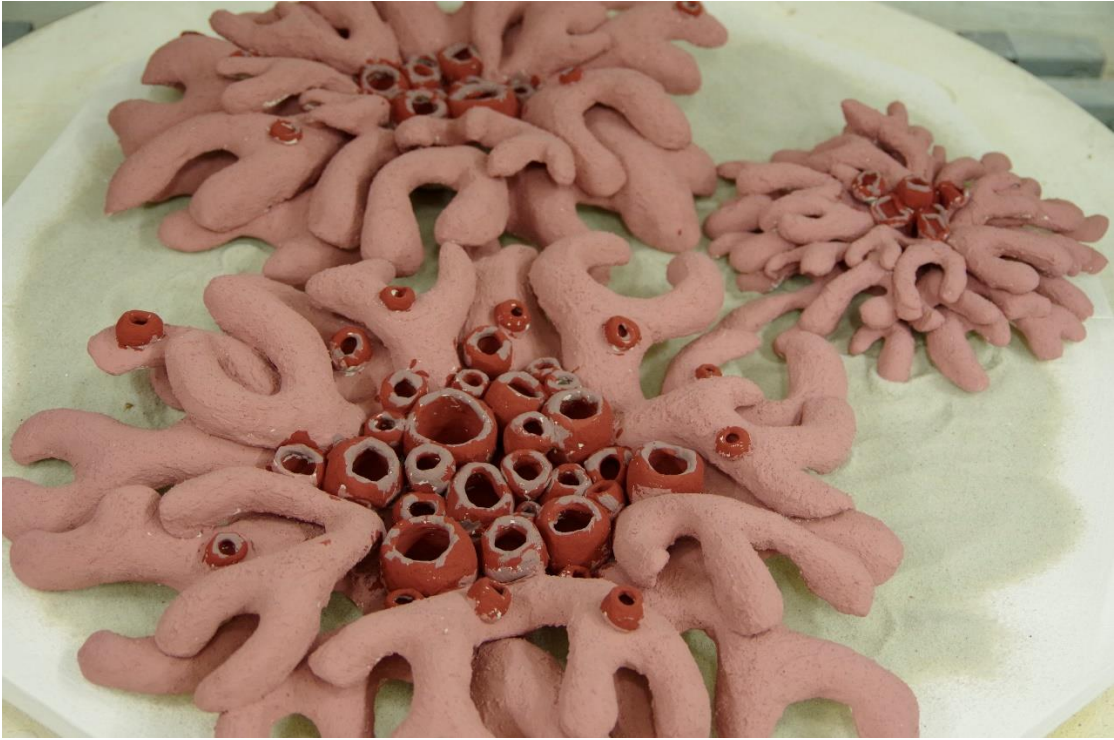
„Samblikupulm II“ on reljeef samblikest seinal, mis on üleelusuurused. Esialgse tõuke selle loomiseks sain kunagi aastaid tagasi mereääres kividel vaadeldes samblike kolooniat, kuidas erineva liigid on tihedasti üksteise kõrval ning loonud mustreid ja rütme oma paiknemisega.

Eelpõletatud osad reljeefist „Samblikupulm II“ Foto: Maarit Mälgi

Samblikupulma reljeefi erinevad samblikud on mõõtudelt kolmekümnest kuni viiekümne sentimeetrini. Suurus on sõltunud väga otseselt ahju mahutavusest. Reljeef on kogu mõõtudelt 240 x 120 x 35 cm suur. Peale samblike kuulub reljeefi juurde puidust taust.

Glasuurides loodan saada harmoonilist ja sama värvilist tulemust kui looduses.

Glasuuritud ja valmis põletuseks Foto: M.Mälgi

Glasuuri värvigamma Foto: M.Mälgi

Detail reljefist Foto: M.Mälgi

"Samblikupulm II" Foto: M.Mälgi

5.1.4. „Ürgsamblik“

Kritseldustest sündinud kõrguv samblik, mis kõrgub nii mõnelgi mu loodust kujutaval joonistusel ning lõpuks hakkab kõrguma ka reaalsuses näituse postamendil. Toruja vormiga kaheksakümne viie sentimeetrini küündiv ürgaja elukas. Skulptuuri kõrgus 86 cm.

„Ürgsamblik“ näitusesaalis. Foto: M.Mälgi

5.1.5. „Sarvik“

Installatiivne skulptuurigrupp, koosneb ühest suuremast skulptuurist ning installatsioonist ruumis. Inspiratsiooniallikaks pean suur sarvikut ehk sarvharikut, mille hirvekrooni sarnased harud kõrguvad erkkollastena taeva poole. Suur sarvik *Calocera viscosa* kuulub sarvikute perekonda pisarseeneliste sugukonda.⁵ Suurus jääb tal 10 cm piiresse. Etümoloogias ladinakeelne perenimi *Calocera* tähendab ilus ja vahajas ning liiginimetus *viscosa* – viskooset ja kleepuvat.⁶

Keraamiline töö on 9 korda suurem, kui muusaks olev liik, skulptuurigrupi kõrgeimad osad küündivad 85 sentimeetrini. Näituseruumis kujutan ette hämarat okkalist metsarada, kus stiliseeritud ja värvigammat muutnud sarvik õilmitseb ja ilutseb.

“Sarviku” varane modelleerimisjärg Foto: M.Mälgi Kuivamisstaadiumis Foto: M.Mälgi

⁵ <https://elurikkus.ee/bie-hub/species/136115#classification>

⁶ <https://www.first-nature.com/fungi/calocera-viscosa.php>

Glasuiritud ja põletusse minev töö Foto: M.Mälgi

Pärast glasuuripõletust Foto: M.Mälgi

Näitusesaalis "Sarvik" Foto: M.Mälgi

Kokkuvõte

Isikunäituse tegemine on olnud paras proovikivi ja nõudnud eneseületust. Enesedistsipliini kasvatamine, püüdes tähtaegadest kinni pidada, mille oled endale ise määranud. Olen püüdnud mitte liigselt kurvastada ebaõnnestumiste üle, ning pigem võtta seda protsessi osana.

Esialgu näituse mõttele tulles tahtsin luua eneseületuseks võimalust, võttes ette kohati liiga suurena näiva ülesande. Tahtsin rajada oma kunstniku karjääri jaoks vundamenti või pigem vundamendi esimest rida, millele hakata tasapisi laduma oma tulevikku.

Lisaks sellele on keraamiliste skulptuuride tegemine olnud meeletu õpiprotsess, sest hoolimata oma varasemast kogemusest keraamikaga ei ole ma kunagi varem nii suuri keraamilisi objekte ehitanud. Sellest kogemusest õppinuna usun, et jätkan ka tulevikus keraamika kasutamist oma teoste meediumina. Sama kehtib ka graafika kohta, ma ei ole kummastki tüdinenud ning tahaksin proovida ellu viia uusi ideid nendes meediumites.

Peale keraamiliste skulptuuride modelleerimise osutus ka üsna heaks proovikiviks nende transport kuivanult, kui nad on kõige hapramad. Seitsekümmend kilomeetrit maanteed ahjuni, 12 meetrit mullikilet ja kõiki teisi autojuhte närviajav eriti aeglane sõidustiil.

Lõpuks sai siiski eriolukord läbi ning sellele järgnesid hullumeelsed poolteist nädalat, mille jooksul eelpõletatud keraamilistest skulptuuridest said valmis teosed ning näitus sai galeriis üles pandud.

Seega kokkuvõtvalt arvan, et olen valmis alustama iseseisvat kunstniku karjääri ja see projekt sellisel keerulisel ajal on mind üsna hästi ette valmistanud probleemidest üle saamiseks.

Summary

I have chosen for my final thesis personal exhibition on the topic of organics. The solo exhibition "*Organics*" is a practical output of my diploma thesis and will be held in Tartu Gallery of Noorus from May 28 until July 11 of 2020. Exhibition contains four ceramic round sculptures titled *Heterobasidion Root Rot Under Microscope*, *Ramaria*, *Stagshorn* and *Prehistoric Lichen*; one relief containing ceramics and wood titled „*Wedding of Lichens II*“, and eight graphical works in different techniques: linocut, etching and lithography with titles: *Vulpes Täpiensis*, *Still Life*, *There are Things in the Darkness*, *Secret Life*, *Lichen Wedding*, *Bark Beetle Dancing in Cambium*, *Polyporales* and *Moon Cognition*. In written part of my final thesis I explain how these ideas evolved and how my spontaneous unconscious scribbles became the beginning for my work.

The works exhibited at the exhibition are inspired by small forms found in the forest, which have been reproduced enlarged and stylized. Objects that we traditionally see as tiny and inconspicuous have suddenly become great and mighty, showing their uniqueness. Nature patterns and rhythms are the main source and impuls for my work. In this exhibition I have mainly concentrated on complex and yet simple structure of lichens and mushrooms. I have found inspiration looking at forest floor or looking at the rocks covered with lichens by the sea.

Highlighting the beauty of small objects, one can naively hope that in this way, nature as a whole will become more important to someone. Every bug, fungus, mollusc or lichen has a role to play in this large system, and they all are important. Through noticing we come to care and cherish.

Do we prefer untouched nature or to look at the mowed lawn while sitting in the comfort zone? What would the world be like if we were surrounded by animals familiar from cave paintings?

Kasutatud kirjandus

ELEKTROONILINE DOKUMENT

Arro, Grete; 2020; Teadlane selgitab: kas molutamine teeb targaks? , Novaator
[<https://novaator.err.ee/1078930/teadlane-selgitab-kas-molutamine-teeb-targaks>] (11.05.2020)

Elurikkuse Andmebaas [<https://elurikkus.ee/bie-hub/species/136115#classification>]
(11.05.2020)

First Nature, [<https://www.first-nature.com/fungi/calocera-viscosa.php>] (11.05.2020)

Pillay, Srin. The “thinking” benefits of doodling, 2016, Harvard Health Blog
[<https://www.health.harvard.edu/blog/the-thinking-benefits-of-doodling-2016121510844>]
(11.05.2020)

Veebiteatmik Raamaturott [<https://raamaturott.fandom.com/et/wiki/Harik>] (11.05.2020)